

Socialdepartementet

Yttrande över promemorian Ett utvidgat utreseförbud för barn (Ds 2022:09)

Jönköpings kommun har fått möjlighet att yttra sig över promemorian Ett utvidgat utreseförbud för barn (Ds 2022:09).

Dagens lagstiftning innebär att utreseförbud endast kan beslutas om det finns en påtaglig risk att barn förs utomlands eller lämnar Sverige i syfte att ingå äktenskap eller en äktenskapsliknande förbindelse eller könsstympas. Den är således inte utformad som ett allmänt skydd för barn som genom att de förs utomlands eller lämnar Sverige löper en påtaglig risk att fara illa. I den aktuella promemorian föreslås bland annat att reglerna om utreseförbud, som infördes 1 juli 2020, utökas till att omfatta fler grunder och möjliggöra fler åtgärder.

Erfarenheterna av gällande regler om utreseförbud visar att utreseförbud är bra verktyg för att skydda barn, särskilt eftersom möjligheterna att hjälpa barn som redan befinner sig utomlands är små. Promemorian föreslår därför, mot denna bakgrund, att ett förbättrat barnskydd bör åstadkommas genom att tillämpningsområdet för utreseförbud utvidgas och får en mer generell utformning.

Det är en av samhällets allra viktigaste uppgift att skydda barn och unga från att fara illa. De allra flesta barn i vårt land har en trygg och tillitsfull relation till sina föräldrar, men tyvärr inte alla.

Jönköpings kommun ser därmed positivt på att införa fler grunder för utreseförbud, som för berörda verksamheter skulle innebära fler verktyg för att skydda barn som riskerar fara illa. Insatser för att skydda barnet kan därmed i högre grad anpassas utifrån barnets enskilda situation, och inte begränsas utifrån ett fåtal kriterier.

En annan typ av utlandsvistelse som kan vara skadlig för barn är de fall där barn förs utomlands för att undkomma beslut eller ingripanden från sociala myndigheter, t.ex. beslut om omhändertaganden enligt LVU. Enligt dagens lagstiftning kan sådana ageranden vara straffbara, men endast i de fall där beslutet om vård redan verkställts och någon faktiskt vårdar barnet. Om någon för bort ett barn innan ett sådant beslut hunnit verkställas, är det inte straffbart som egenmäktighet med barn även om syftet är att hindra att beslutet verkställs. I promemorian föreslås att detta ändras, så att det blir straffbart även att föra bort eller undanhålla ett barn under 15 år i syfte att hindra att ett beslut om vård eller omedelbart omhändertagande ska kunna verkställas.

Åldersgränsen på 15 år harmoniserar med nu gällande lagstiftning i brottsbalken som rör egenmäktighet med barn, men Jönköpings kommun skulle med fördel se en tydligare motivering kring denna åldersgräns, då varje människa under 18 år enligt barnkonventionen räknas som barn, och beslut ska baseras på vad som kan bedömas vara barnets bästa.

I promemorian föreslås också vissa åtgärder för att effektivt upprätthålla ett utreseförbud, till exempel att uppgifter om personer med utreseförbud ska finnas i Polismyndighetens efterlysningsregister.

Jönköpings kommun tillstyrker ovanstående förslag.

JÖNKÖPINGS KOMMUN

Ann-Marie Nilsson
Kommunstyrelsens ordförande

Johan Fritz
Stadsdirektör